

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 71
van **KATHLEEN HELSEN**
datum: 22 november 2017

aan **SVEN GATZ**
VLAAMS MINISTER VAN CULTUUR, MEDIA, JEUGD EN BRUSSEL

Cultuurcentra - Financiering en ondersteuning

Dat cultuur binnen onze maatschappij van groot belang is, is genoeg bekend: cultuur zorgt voor ontspanning en verwondering, brengt mensen samen, stimuleert de creativiteit en nog zo veel meer.

Vandaag de dag staat de teller van het aantal cultuurcentra in Vlaanderen op 69. In het kader van een steeds toenemende professionalisering en nieuwe theatertechnieken, vormt de (ver)bouw(ing) van een cultuurcentrum een uitdaging voor lokale besturen.

1. Hoeveel van deze cultuurcentra zijn tot stand gekomen en financieren hun werking met enkel middelen van de gemeente?
2. Hoeveel van deze cultuurcentra zijn tot stand gekomen en financieren hun werking door cofinanciering? Welke? Welke andere partners dan de gemeente zijn hierbij betrokken?
3. Hoeveel van deze cultuurcentra zijn tot stand gekomen en financieren hun werking door een intergemeentelijke samenwerking? Welke? Met welke gemeenten worden deze samenwerkingen op poten gezet?
4. Hoeveel van deze cultuurcentra hebben meerdere 'filialen' binnen de eigen gemeente of gemeente(n) waarmee wordt samengewerkt? Welke? Om hoeveel filialen gaat het dan in totaal?
5. Op welke manier ondersteunt de minister lokale besturen, opdat zij ervoor kunnen zorgen dat hun cultuurcentra bij de tijd zijn en blijven?

ANTWOORD

op vraag nr. 71 van 22 november 2017

van **KATHLEEN HELSEN**

1. De cultuurcentra zoals we die vandaag kennen in Vlaanderen is als werksoort ontstaan in de vroege jaren 70 (toen spraken we nog over 'culturele centra'). De uitbouw van een netwerk van door de overheid ondersteunde culturele centra was één van de elementen van een expansieve politiek van marktbezetting waarbij de overheid zich een primordiale rol toebedeelde in het verzekeren van welvaart en welzijn en regulerend en corrigerend optrad.

In een studie van Frans Van Mechelen in opdracht van de toenmalige minister van Cultuur Renaat Van Elslande luidde de definitie van een cultuurcentrum: "Het Cultureel Centrum is het gebouw of een gebouwencomplex dat tot doel heeft een bestendig ontmoetingscentrum te zijn voor diverse takken van de volkscultuur ten behoeve van een bepaalde gemeenschap (hetzij stad of streek)."

Van in het begin werden de cultuurcentra door verschillende overheden gefinancierd: Vlaanderen, de provincies en vooral de lokale besturen. De gemeenten treden sindsdien op als inrichtende macht voor het eigen cultuurcentrum; sommige gemeenten kozen ervoor om het beheer uit te besteden aan een vzw of AGB. De belangrijkste subsidiënt is altijd het lokale bestuur geweest.

Vanaf 2014 werden alle structurele subsidies van de provincies aan cultuur- en gemeenschapscentra via Vlaanderen uitgekeerd. Dit was een budget-neutrale operatie want de middelen werden vastgekleit aan de gemeenten die voorheen een provinciale subsidie kregen voor hun cultuurcentrum of gemeenschapscentrum.

Voor de jaren 2014 en 2015 werden de provinciale middelen mee uitgekeerd via de subsidie voor de Vlaamse beleidsprioriteiten voor het lokaal cultuurbeleid. Vanaf 2016 zijn deze middelen ook mee ingekanteld in het Gemeentefonds en maken ze dus deel uit van de onvoorwaardelijke basisfinanciering van de Vlaamse gemeenten voor hun lokaal cultuurbeleid.

De gemeenten die vroeger konden genieten van een Vlaamse subsidie voor het cultuurcentrum ontvangen deze middelen vanaf 2016 onvoorwaardelijk via de dotatie van het Gemeentefonds.

De historiek van de cultuurcentra (aanvankelijk 'culturele centra') wordt uitgebreid beschreven in het boek 'Over Bach, Cement en de Postbode' van Miek De Kepper (Pelckmans Pro, 2017 Miek De Kepper).

2. Tot 2016 werden de cultuurcentra gefinancierd door de verschillende overheden (zie vraag 1). Daarnaast genereren cultuurcentra ook eigen middelen door o.a. ticketinkomsten, sponsordeals, verhuur van locaties en dergelijke.
3. Er was inderdaad de mogelijkheid dat een samenwerkingsverband van gemeenten een cultuurcentrum zouden oprichten en hiervoor subsidie krijgen, maar dit heeft zich in de realiteit niet voorgedaan. Als we kijken naar de laatste subsidieperiode voor de cultuurcentra (periode 2002-2015), dan waren alle cultuurcentra het initiatief van één gemeente. Uiteraard werd er tussen de centra zelf wel samengewerkt.

4. Als bijlage vindt u een overzicht van de cultuurcentra en een analyse van het aantal locaties (gebouw) en het aantal zalen (onderverdeling van de locatie). De infrastructuur van de meeste cultuurcentra is verspreid over meerdere locaties. Elke locatie biedt meerdere ruimten of zalen die worden ingezet voor de werking van het cultuurcentrum.

Meer en meer treden de cultuurcentra ook buiten de eigen muren en maken gebruik van de publieke ruimte en interessante plekken. (scholen, kerken, pleinen, bossen....).

5. De gemeenten zijn vanaf 2016 zelf aan zet. Vlaamse steden en gemeenten kunnen nu beschikken over een onvoorwaardelijke en transparante financiering om zelf een gepast cultuurbeleid uit te bouwen. Ik ga ervan uit dat gemeenten in deze zaak kiezen voor een duurzaam en consequent beleid en dat de jarenlange inzet op het vlak van professionalisering van de cultuurcentra heeft geleid tot bekwame cultuurambtenaren die door constructieve samenwerking met hun beleidsmakers het verschil kunnen maken op maat van de stad of de gemeente.

Vlaanderen laat dit cultureel kapitaal ook niet los. Enkele voorbeelden::

- Een nieuw decreet voor bovenlokaal cultuurbeleid staat in de steigers waarbij bijvoorbeeld de cultuurspreidende expertise van de cultuurcentra in relatie met de kunstensector elkaar kunnen vinden en ondersteund worden.
- Infrastructureel kunnen cc's intekenen op het Fonds voor Culturele Infrastructuur
- Innovatie en ondernemerschap kan ondersteund worden via de "Partnerprojecten", waarbij de brug wordt geslagen naar andere domeinen
- Een digitaal steunpunt coacht cultuur-en gemeenschapscentra in de digitale ontwikkelingen
- De oprichting van een steunpunt (lokaal/bovenlokaal) cultuurbeleid zal cultuurcentra blijvend inspireren en versterken.
- Een monitoringsysteem moet evoluties kunnen blijven volgen en benchmarken.

BIJLAGE

Overzicht van de cultuurcentra en hun bijkomende locaties ('filialen')